

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VIII. Alia nonnulla contra virtuaalem distinctionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO SEPTIMA.

Quaedam contra virtuales distinctionem objecta solvuntur.

I. **C**ONTRA distinctionem itaque virtuales, à nobis hæcenus statutam ac stabilitam, opponunt recentiores aliqui, nullum ad eam astringendam esse in mysteriis fidei, Scripturâ, aut Conciliis fundamentum: ergo gratis ponitur. Respondetur negando antecedens: imò maximum est ad illam ponendam fundamentum: in primis enim fides docet solum Filium esse incarnatum, sicque unionem in Personalitate Filii immediatè factam esse, non in Naturâ: Deinde Filio productur, Natura non producitur. Præterea Pater dedit Filio Essentiam, non esse Patrem, seu generare, ut vidimus scilicet. quintâ: & alia, quæ sectione præcedente allata sunt, num. sexto, & sectione 3. per totam: quæ meo iudicio apertè probant, distinctionem hanc virtuales in Deo negari non posse.

II. Obijciunt secundò, hinc sequi contradictoria, idem scilicet produci & non produci, communicari & non communicari, &c. Respondetur, hoc argumentum ab omnibus esse solvendum, cum de fide sit, ut vidimus, Essentiam communicari Filio, non esse Patrem, seu generare, & sic de aliis, sæpe jam repetitis. Dico itaque, ut prædicata aliqua sunt contradictoria, cadere debent supra rem, nullo modo multiplicem, seu quæ, non realiter tantum, sed etiam virtualiter sit eadem; si enim sit virtualiter multiplex (qualem ob infinitam suam perfectionem diximus esse Deum) est eminenter seu æquivalenter plures: unde hæc prædicata non cadunt supra rem, omni modo, hoc est, & realiter & virtualiter eandem, sicque hic & nunc non sunt contradictoria, quamvis respectu rei creatæ & limitatæ essent.

III. Hæc, ut existimo, abundè satisfaciunt objectioni: ut tamen mentem meam hac in parte, ac procedendi modum magis declarem, ad argumentum secundò respondeo distinguendo antecedens: idem producitur & non producitur, communicatur & non communicatur adæquatè, nego antecedens; inadæquatè, concedo: hoc autem est juxta mentem Concilii Florentini supra citati, dicentis Patrem communicare Filio Essentiam, non communicare esse Patrem, seu generare: sicut econtrâ Pater habet Essentiam, non tamen habet esse Filium.

IV. Dices, ergo à parte rei Essentia & Relatio sunt aliquid & aliquid, sicque duæ formalitates, atque ita incidimus in sententiam Scoti, supra impugnata. Contrâ, hoc enim objici similiter posset contra dictum illud Concilii Florentini. Respondeo itaque distinguendo antecedens: Essentia & Relatio à parte rei sunt aliquid & aliquid virtualiter, ac duæ formalitates æquivalenter, concedo antecedens; formaliter, seu actualiter distinctæ, nego. Hæc enim est eminentia Dei, ut unum ens simplicissimum cum sit actu, virtute tamen sit plura, sicque ratione hujus infinitæ virtutis, prædicata in speciem contradictoria admittere potest, perinde ac si Essentia ac Relatio, à parte rei actu à se invicem distinguerentur. Et hanc ob causam, ut in fine sectionis præcedentis notavi, Suarez, Molina & alii hanc distinctionem appellant virtuales ex naturâ rei, quod nimirum idem reipsa præstet quoad prædicationes omnes circa Trinitatem, quod præstat distinctio illa formalis & actualis ex naturâ rei; &

Quo titulo distinctio ex naturâ rei dicitur Theologi.

Hac prædicata non sunt reipsa, sed solum in speciem contradictoria.

Idem producitur, & non producitur inadæquatè.

Essentia & Relatio in Deo sunt aliquid & aliquid virtualiter.

Idem producitur, & non producitur, communicatur & non communicatur, &c.

Res virtualiter diversa, est eminenter plures.

Idem producitur, & non producitur, communicatur & non communicatur, &c.

Idem producitur, & non producitur, communicatur & non communicatur, &c.

Idem producitur, & non producitur, communicatur & non communicatur, &c.

Idem producitur, & non producitur, communicatur & non communicatur, &c.

Idem producitur, & non producitur, communicatur & non communicatur, &c.

Idem producitur, & non producitur, communicatur & non communicatur, &c.

Idem producitur, & non producitur, communicatur & non communicatur, &c.

Idem producitur, & non producitur, communicatur & non communicatur, &c.

Idem producitur, & non producitur, communicatur & non communicatur, &c.

Idem producitur, & non producitur, communicatur & non communicatur, &c.

hoc solum vitio vertunt Scotistis Theologi, quod actuales distinctionem inter Essentiam divinam, & Relationes statuunt, cum illa omnia sine distinctione actuali salvari possint.

SECTIO OCTAVA.

Alia nonnulla contra virtuales distinctionem.

OBJICIUNT tertio: hæc distinctio, quam Verbo-tenus vocamus virtuales, reipsa à nobis statuitur realis: produci enim & non produci, communicari & non communicari arguunt distinctionem realem. Contrâ: Concilium Florentinum, ut vidimus, dicit Patrem communicare seu dare Filio Essentiam, non tamen ei dare esse Patrem: item Patres & Theologi aiunt Filiationem produci, Essentiam non produci, & id genus alia, supra posita: ergo hæc secundum Concilium, Patres, & Theologos non arguunt in Deo distinctionem realem, sed solum in rebus finitis ac limitatis; Deus autem, cum, ut dixi, sit virtualiter multiplex, plurium in se virtutem continet, ac proinde denominationes in se oppositas non minus suscipere potest, secundum diversâ virtualiter prædicata, quam si perfectiones in se complecteretur, realiter inter se distinctas.

Obijciunt quartò Concilium Lateranense, cap. Damianus, ubi ait, non potuisse Patrem dare Filio partem suæ substantiæ, & partem non dare, & rationem addit, *Cum substantia Patris sit indivisibilis, utpote simplex omnino.*

Ad solutionem notandum, loqui illic Concilium contra Joachimum Abbatem, qui Petri Lombardi, Magistri sententiarum opinionem de Trinitate impugnans, aiebat in tribus Personis divinis esse tres Essentias, realiter inter se distinctas, quæ unam quidem facerent Essentiam, non per identitatem, sed per aggregationem, sicut, inquit, multi homines unum populum, & multi fideles unam constituunt Ecclesiam.

Contra hunc ergo capite illo citatè definit Concilium substantiam Dei, seu Essentiam & Naturam, ut ibidem se explicat, esse indivisibilem, & omnino simplicem, nempe realiter, eo scilicet modo eam definiens esse simplicem, quo Joachimus id negabat; juxta communem regulam à Theologis assignatam; ut enim, inquit, sciamus quid à Concilio aliquo, vel Pontifice sit definitum, videre oportet quid iis definiendum fuerit propositum. Sermo itaque hic tantum est de distinctione reali, quod etiam innuit vox illa *partes*: de virtuali autem non omnino loquitur Concilium. Deinde, ut dixi, hæc definitio solum procedit de distinctione Naturæ divinæ in se, non de distinctione illius à Relationibus.

Urgebis: entitas Filii, exempli gratiâ, non est minus quid simplex, quam Essentia, omnibus tribus Personis communis: ergo si Essentia ratione simplicitatis excludit distinctionem, eam etiam excludet entitas Filii, sicque inter Essentiam & Filiationem non dabitur distinctio. Concedo totum respectu distinctionis, de qua ibi loquitur Concilium, nempe de distinctione reali, hanc namque tam excludit Entitas Filii inter Naturam & Relationem, quam Essentia excludit in se, quo tamen non obstantè, dari inter Essentiam & Relationem potest distinctio virtualis.

Instabis:

Produci & non produci non arguunt distinctionem realem.

Hæc prædicata in creaturis tantum, non in Deo sunt contradictoria.

Obijciunt Concilium Lateranense.

Contra Joachimum Abbatem.

Contra Joachimum Abbatem.

Entitas Filii excludit in se distinctionem realem.

VI. Non est idem fundamentum statuentis distinctionem virtutalem in Essentia.

Institabis: quidni ergo & in ipsâ Essentiâ in se, statuimus distinctionem virtutalem, sicut inter Essentiam & Relationem? Respondetur, non habere nos idem fundamentum: Pater enim, ut vidimus, juxta Concilium Florentinum dat Essentiam Filio, non esse Patrem: unio hypostatica secundum Patres & Theologos fit immediatè in Personalitate Verbi, non in Naturâ, & alia sapius jam repetita: pro distinctione autem virtuali in Essentiâ nihil habemus hujusmodi.

SECTIO NONA.

Argumentum de vi Syllogisticâ.

I. Obj. ex distinctione virtuali everti vim syllogisticâ.

OBICIUNT quondam, per hanc virtutalem distinctionem everti vim Syllogisticam, inmixtam illi principio, Quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se: hoc, inquam, principium, & consequenter forma Syllogistica, quæ in ea fundatur, destruitur; in hac enim argumentatione, Hæc numero Essentia divina est Paternitas: sed Filiatio est hæc numero Essentia divina: ergo Filiatio est Paternitas: hæc negatur consequentia, & Paternitas & Filiatio quamvis identificentur cum Essentiâ divinâ, & de eâ affirmantur, non affirmantur tamen de se invicem; ergo quæ sunt eadem uni tertio non sunt eadem inter se.

II. Distinctio virtualis non destruit formam syllogisticam in divinis.

Varia ad hoc argumentum adhiberi solent responsiones, quæ videri possunt, apud P. Molinam hic, q. 28. art. 3. disp. 2. Suarez lib. 4. de Trin. cap. 3. Vasquez l. p. Disp. 123. & alios. Breviter dico distinctionem virtutalem non everti vim syllogisticam, sed aperire viam, quo pacto conclusio illa, numero præcedente posita, quæ ab omnibus negatur, & negari debet, commode explicari possit.

III. Medius terminus virtualiter multiplex æquivaleat pluribus realiter distinctis.

Ad argumentum itaque respondeo: Quæ omni modo sunt eadem uni tertio, id est tam realiter quàm virtualiter, sunt eadem inter se; quantumvis enim aliquid sit realiter idem, si sit virtualiter diversum, perinde est, ut de cursu hujus disputationis ostendimus, ac si esset distinctum realiter; terminus quippe virtualiter multiplex æquivalere pluribus, habens nimirum in se virtutem plurium, ac proinde non minus capax est contradictorium, quàm si esset plura realiter distincta. Capax, inquam, est contradictorium, quæ scilicet in sensu diviso hujus distinctionis essent contradictoria; posita enim hac distinctione non affirmantur de eodem, ut omni modo eodem, sicque non sunt contradictoria, nullaque vi formæ syllogisticæ illatâ, esto affirmantur de tertio, cum nihilominus ita cum eo identificentur, ut virtualiter ab eo distinguantur, negari possunt de se.

IV. Virtualis distinctio arguit in Deo perfectionem.

Neque hoc (quod obijciunt aliqui) est fidem nostram ludibrio exponere, sed Deo ob infinitam ejus perfectionem aliquid tribuere, quod creatam

omnem virtutem excedit: & sicut altissimum hoc, quodque intellectus ejusqueque creati captum superat, Trinitatis mysterium Deo, fide magistrâ, tribuimus, quod in creaturis reperiri non potest, quidni etiam aliquid cum hoc mysterio connexum, eidem tribuamus, ad quod nulla virtus creata affurgit? Sanè parum dignè de Deo opinatur & loquitur is, qui illum, creaturarum modulo metitur, ejusque amplitudinem, & illimitatam virtutem intra tam arctos terminos conscribit.

Deus verus creatorum modulo non est metiendus.

V. Res hæc confirmatur auctoritate Patrum.

Ad hujus confirmationem & declarationem veritatis appositissima sunt verba S. Anselmi, lib. de Incarnat. cap. 6. ubi de hoc mysterio loquens, sic habet: Si negat tria dici de uno posse, sicut nos in his tribus Personis, & uno Deo facemur, quoniam hoc in aliis rebus non videt, neque in Deo intelligere valet, sistemat paulisper aliquid, quod ejus intellectus penetrare non possit, in Deo esse, nec comparet naturam, quæ super omnia est libera ab omni lege & loci, & temporis, & compositionis, rebus aliis, & credat aliquid in ea esse, quod in aliis esse negueat. His similia habet S. Hilarius lib. 2. de Trin. Immensam est, inquit, quod exigitur, & incomprehensibile, extra significantiam est sermonis, &c. quæ tractando de hac materia affert Magister in 1. dist. 33. Quod etiam passim affirmant reliqui Patres.

S. Anselmus

S. Hilarius.

VI. Essentia divina, licet videatur terminus singularis, reipsa tamen est communis.

Aliam solutionem (si tamen aliam) adhibent nonnulli: Dicunt Essentiam divinam, quamvis videatur medium singulare, reipsâ tamen esse commune, utpote tribus Personis à parte rei communicabilem, sicque, inquirunt, habet vim termini communis. Hinc fit, ut sicut in creatis, ubi medium est terminus communis, ut in hac & similibus argumentationibus: Petrus est homo, Paulus est homo: ergo Paulus est Petrus, consequentia est nulla, quia medium est quid commune, & non distributum; ut autem valeret consequentia dici deberet: Petrus est quicquid est homo, Paulus est quicquid est homo: ergo Paulus est Petrus; at tam major quàm minor statim apparet falsa.

VII. Quo pacto argumentatio hæc fieri debet in Divinis.

Eodem ergo modo in præsentis, si quis dicat, Paternitas est Essentia divina, Filiatio est Essentia divina: ergo Filiatio est Paternitas, consequentia similiter est nulla, quia medius terminus, nempe Essentia divina, est quid commune, & à parte rei tribus Personis realiter distinctis communicabile, & cum iis actu identificatum. Unde, ut vis argumentandi teneat, distribui hic etiam debet medium, & dici, Paternitas est quicquid est hæc numero Essentia, Filiatio est quicquid est hæc numero Essentia: ergo Filiatio est Paternitas, sed major & minor sunt omnino falsæ.

VIII. Hoc mysterium nodus est humano ingenio insolubilis.

Hæc sunt, quæ de inscrutabili hac difficultate, nodoque humani ingenii viribus insolubili, dicenda habui. Aliquid nimirum pro instituto audendum fuit: si quis tamen hæc minus probaverit, & melius quidpiam suggererit, atque in quo animus magis acquiescat, libens amplectar.